

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

MARS 2 • 2013

Auktion Hagander 4 – den sista
Det Gyllene Skinnet – en myntsamlares resa
Intressanta bitecken på Magnus Eriksson-penning
Sedeltryckaren C. A. Brolings samling
av säkerhetstryck och förlagor till sedlar

Pris 30 kr

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

presenteras även på Svenska Numismatiska Föreningens och Kungl. Myntkabinettets hemsidor:
www.numismatik.se respektive www.myntkabinettet.se

Den tryckta tidskriften kommer ut första veckan i februari – maj, september – december.
På hemsidorna kan man sedan ta del av SNT i lågupplöst pdf-format.

1/12 sida
47 x 50
mm
250 kr

1/8 sida
72 x 50
mm
350 kr

1/6 sida
47 x 105
mm
400 kr

1/4 sida
72 x 105
mm
600 kr

1/2 sida
151 x 105
mm
1 200 kr

Helsida
151 x 214 mm
2 000 kr

2:a och 3:e
omslagssidan
2 500 kr

4:e omslagssidan
5 000 kr

SNT:s låga annonspriser kvarstår 2013

Annonser på årsbasis får dessutom 20 % rabatt!

Kontakta tidningens redaktion: monica@numismatik.se

Annonstopp senast den 1:a i månaden före utgivning

Radannonser: enskilda SNF-medlemmar erbjuds gratis annons med högst tre rader
att köpa, sälja eller byta samlarobjekt

Annonser som inte är förenliga med SNF:s, FIDEM:s och AINP:s etik avböjs

Innehåll SNT 2 • 2013

ARTIKLAR OCH NOTISER

	SID.
Det Gyllene Skinet	28
Auktion Hagander 4 – den sista	31
Finslipning? Rapport från Saigon	35
Intressanta bitecken på medeltida penning [Magnus Eriksson]	36
Cattune-sedel 1754 [insättningsbevis]	37
Sedeltryckaren Brolings samling av säkerhetstryck och förlagor till sedlar. Gåva till Kungl. Myntkabinettet	38
Fet-Tisdag och nya bankosedlar	40
SNF:s bibliotek	41
Program för SNF:s årsmöte i Vetlanda (Ädelfors) 4-5 maj 2013	44

STÅENDE RUBRIKER

<i>Personalia.</i> Gunnar Holsts stiftelse för numismatik – 2013 års medalj till David Hendin	37
<i>Nytt om böcker.</i> Timmermansordens mynt och medaljer	40
<i>Föreningar.</i> Traditionsenligt decemberråd i Uppsalaklubben	42
Lokala numismatiska föreningar och myntklubbar i SNF	43
Aktuell auktion	47
Aktuell mässa	48

OMSLAG

Den så kallade guldrörlöppsspecien i guld, som utgavs av Svenska Numismatiska Föreningen till kung Oscar II:s och drottning Sofias guldrörlöpp den 6 juni 1907, slogs i högst fyra exemplar. Vikt 60,03 g, diameter 39,08 mm, 23 karat. Just detta exemplar ägdes av Julius Hagander och såldes på auktion 4 förra året för 5 000 € – vilken skulle bli den sista av Hagander-auktionerna.

Konstnär: medaljgravören Erik Lindberg som gjorde ett flertal medaljer för SNF, se Ehrensvärd (NM XXXII:2, 1988) pl. 121.

Lars O. Lagerqvist har skrivit mer om auktionen på sidorna 31-35. FOTO MYNTET: KÜNKER; MONTAGE: MGL.

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

ges ut av

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

i samarbete med

KUNGL. MYNTKABINETTET

KANSLI OCH REDAKTION

Banérgatan 17 n b
115 22 Stockholm
Tel. 08 - 667 55 98
Måndagar
kl. 10 - 12 och 13 - 16
Fax 08 - 667 07 71
info@numismatik.se

Plusgiro 150007 - 3
Bankgiro 219 - 0502
Svenska Handelsbanken

CHEFREDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE

Monica Golabiewski Lannby
monica@numismatik.se

PRENUMERATION

200 kr / år (8 nr)
Medlemmar erhåller tidningen
automatiskt
Kom ihåg att
meddela adressändring!

SNT trycks med bidrag från
Gunnar Ekströms stiftelse för
numismatisk forskning samt
Sven Svenssons stiftelse för
numismatik.

För insänt ej beställt
material ansvaras ej.
Texter och bilder i SNT
lagras elektroniskt och publiceras
som pdf på SNF:s och KMK:s
hemsidor.

Den som sänder material till SNT med-
ger elektronisk lagring / publicering.

TRYCK

Kaigan

ISSN 0283-071X

VÅREN 2013

Föreningens aktiviteter

MARS

27 Föreningskväll

Plats Banérgatan 17

18.00 DISKUSSIONSAFTON. Tag med ett numismatiskt ämne som du vill ta upp till diskussion eller ett föremål som du vill berätta om. Föreningen bjuder på enklare förtäring.

APRIL

24 Föreningskväll

Plats Banérgatan 17

18.00 KÖP, BYT OCH SÄLJ. Tag med numismatiska objekt som ska lämna din samling. Föreningen bjuder på enklare förtäring.

MAJ

4 - 5 SNF:s årsmöte

Plats Vetlanda (Ädelfors)

Ett utförligt program meddelas på sidan 44 i denna tidskrift samt på www.numismatik.se

29 Föreningskväll med föredrag av Jan-Olof Björk

Plats Banérgatan 17

18.00 Svenska Numismatiska Föreningens ordförande Jan-Olof Björk talar om: *Svenska provmynt genom tiderna*. Föreningen bjuder på enklare förtäring.

Välkomna!

Inte bara SNT, både äldre och nyare, kan köpas direkt hos SNF på Banérgatan. Här finns även föreningens egna utgåvor som Smärre Skrifter och Monografier samt Numismatiska Meddelanden. Kontakta: info@numismatik.se

SNT PÅ FACEBOOK: www.facebook.com/pages/Svensk-Numismatisk-Tidskrift/170104933101158

Kungl. Myntkabinettets verksamhet

KUNGL. MYNTKABINETTET: Vårens föreläsningsserie i ekonomi har startat på KMK. Den 6 mars föreläser Pehr Wissén, adjungerad professor i finansiell ekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm och chef för *Institute for Financial Research*:
Kan en bankunion lösa den ekonomiska krisen i Europa?

Läs mer på: www.myntkabinettet.se

KMK PÅ FACEBOOK: www.facebook.com/pages/Kungliga-Myntkabinettet/118456611506982

KMK PÅ TWITTER: <http://twitter.com/#!/Myntkabinettet>

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Adress: Banérgatan 17 n b, Stockholm. T-bana Karlslan; buss 4, 44

Kansli: måndagar kl. 10 - 12, 13 - 16

Stängt: midsommar - 1 september; jul- och nyårshelgerna

www.numismatik.se

KUNGL. MYNTKABINETTET

Adress: Slottsbacken 6, Stockholm. T-bana Gamla stan; buss 2, 43, 55, 59, 76

Utställningar: måndag - söndag kl. 10 - 16

Numismatiska boksamlingen: torsdagar kl. 13 - 16

www.myntkabinettet.se

TUMBA BRUKSMUSEUM

Adress: Sven Palmes väg 2, Tumba. Pendeltåg Tumba; buss 725

Utställningar: sept. - april, lörd. - sönd.; maj - aug. tisd. - sönd. kl. 11 - 16

www.tumbabruksmuseum.se

DET GYLLENE SKINNET

Av Curt Ekström

Under en lunchpaus på Myntets Dag (i Kungl. Myntkabinettets lokaler) i november 2009 passade författaren på att besöka utställningen *Medea från Georgien – skatter från antikens Kolchis* på Medelhavsmuseet inte långt därifrån. Den fantastiska utställningen och dess utställningsbok med redaktörerna Kristian Göransson och Suzanne Unge Sörling triggade ett intresse för denna kultur vid "världens ände" och speciellt för den antika grekiska myten om Jasons resa med fartyget Argo från Iolkos i grekiska Thessalien till Aea i Kolchis i nuvarande Georgien för att hämta hem det gyllene skinnet.

Det gyllene skinnet kommer från den vädur eller bagge som räddade kungen av Boeotias barn Frixos och Helle från att offras. Det bar sig dock inte bättre än att Helle under luftfärden österut föll av baggen och ner i vattnet, vilket därefter fick namnet Hellesponten, nuvarande Dardanellerna i västra Turkiet. Baggen med Frixos flög vidare och landade i Kolchis, där kung Aietes offrade baggen åt gudarna och spikade upp det gyl-

lene skinnet i en helig lund vaktad av en drake.

Ett litet silvermynt från Kolchis (Fig. 1) inköptes våren 2010 på auktionsfirman H.D. Rauch i Wien – en hemidrachm från tiden 450-350 f.Kr. med gudinnan Artemis i arkaisk stil på åtsidan och ett tjurhuvud på framsidan. Detta är ett av tre mynt upptagna i Sears bok om grekiska mynt präglade i Kolchis.

Själva berättelsen om Jason och hans resa från Iolkos till Kolchis finns i flera versioner där hemresan skiljer sig åt väsentligt, medan ditresan genom Dardanellerna, Marmarasjön, Bosporen och längs södra kusten av Svarta havet till Kolchis är gemensam. Kartan i Fig. 2 visar i orange

1. AR hemidrachm från Kolchis (Sear 3628).

argonauternas resa från Iolkos till Aea och i blått en del av hemresan enligt Apollonios Rhodios.

Iolkos

Arkeologiska utgrävningar av Iolkos under 1980-talet har frambragt palats och kungagravar, vilket visar att Iolkos varit en betydande mykensk stadsstat under 1400-1200-talen f.Kr. Det var här kung Pelias tog makten från sin halvbror Aison, vars son Jason i hemlighet växte upp i det närliggande berget Pelion och utbildades av kentauren Keiron. När Jason var i tjugooårsaldern återvände han till Iolkos med krav på kungatronen. Pelias begärde dock att Jason först skulle hämta hem det gyllene skinnet från Kolchis innan han fick tillgång till tronen i Iolkos.

Under överinseende av gudinnan Athena byggdes så det ståtliga skeppet Argo, vars besättning kom att bestå av ett antal hjältar benämnda *argonauterna*. Det hela utspelades en generation före trojanska kriget, eftersom några av hjältarna var fäder till de kända krigarna Akilles, Odysseus och Ajax.

Våren 2011 gjorde författaren med familj en semesterresa i norra och mellersta Grekland med ett besök i östra Thessalien, som utöver området kring Iolkos rymmer platserna för två historiska fältslag – Thermopyle där Leonidas från Sparta med en liten här

2. Karta över argonauternas färd från Iolkos till Aea (Parada).

3. Athena från Lemnos.

4. Æ 18 från Samothrace (Sear 1743).

5. AR hemiobol från Kyzikos (Sear 3850).

6. AR tetrobol från Byzantium (Sear 1582).

lyckades fördröja framryckningen av Xerxes stora armé söderut år 480 f.Kr. samt Pharsalus, där Julius Caesar besegrade Pompejus år 48 f.Kr.

Lemnos och Samothrace

Den första anhalten för argonauterna på resan mot Kolchis var ön Lemnos, där kvinnorna fallit i onåd hos gudinnan Afrodite och dödat alla sina män och deras konkubiner. Argonauterna välkomnades dock hjärtligt och Jason blev far till tvillingar med drottningen Hypsipyle.

Under en semesterresa i södra Sverige sommaren 2012 med bland annat ett besök på Myntmässan i Olofström inköptes en 25-kilos, 50 cm hög, kopia av bysten Athena från Lemnos (Fig. 3) – originalet i brons är framställt av Phidias omkring år 450 f.Kr. Samme Phidias skulpterade den stora Athenastatyn i Parthenon på Akropolis i Athen. Den stilrena Athenabysten påminner dagligen om den högtstående grekiska kulturen och Jasons besök på Lemnos.

Efter ett kort besök på den närliggande ön Samothrace fortsatte argonauterna sin resa österut, upp genom Dardanellerna. De flesta associerar säkert Samothrace med den berömda bevingade Nikestatyn, som nu har en framträdande plats i Louvren, Paris. Myntet från Samothrace

(Fig. 4), inköpt hösten 2011 från *Classical Numismatic Group* (CNG), visar på åtsidan gudinnan Athena och på fränsidan Kybele, gudars moder. Bronsmyntet är från andra århundradet f.Kr.

Kyzikos och Byzantium

I Marmarasjön blev argonauterna välvilligt mottagna av Dolionernas kung Kyzikos på halvön, vid vars södra sida den antika staden Kyzikos senare grundades. När de lämnade halvön hamnade de i en storm och tvingades på natten återvända till den ursprungliga hamnen. Dolionerna, som fruktade ett angrepp, anföll besättningen på Argo, varvid kung Kyzikos i tumultet blev mördad av Jason. När misstaget uppdagades deltog argonauterna i en värdig begravning av kung Kyzikos.

På en auktion i Numismatiska klubben i Uppsala i november 2009 inköptes efter framlidne klubbmedlemmen Anders Frösell en post med grekiska småmynt i låga valörer, bland annat en liten silverhemiobol på 0,39 g från Kyzikos, 480-450 f.Kr.

(Fig. 5) På åtsidan syns ett vildsvin och en tonfisk medan fränsidan uppvisar ett vrålende lejon.

Vidare norrut genom Bosporen passerade argonauterna vad som kom att bli den antika staden Byzantium på 650-talet f.Kr., senare Konstantinopel under Konstantin den store 330 e.Kr., och från 1930 Istanbul.

Redan för tjugo år sedan köpte författaren av dåvarande föreståndaren för Uppsala universitets myntkabinett, Bertil Waern, en silvertetrobol från Byzantium från cirka 350 f.Kr. (Fig. 6) Åtsidan visar en ko stående på en delfin, medan fränsidan har det vanliga kvadratiske mönstret.

Längs Svarta havets södra kust

Vid sundet i Bosporen ut mot Svarta havet väntade nästa svårighet för argonauterna – de sammanstötande klipporna som inte släppte igenom någon. Det var endast med hjälp av gudinnorna Afrodite och Athena som manövern lyckades och de kunde fortsätta seglatsen längs Svarta havets södra kust österut. Här väntade ett flertal äventyrligheter, varför vi

7. AR hemidrachm från Sinope (Sear 3704).

8. Æ 22 från Iolkos.

Bladet i förstaven tolkas som den talande ekkvisten från oraklet i Dodona.

här nöjer oss med att hänvisa till staden Sinope, enligt sägnen grundad av argonauten Autolykos.

Ett mynt från Sinope auktionerat ut under MISAB 5 hade inga köpare, varför det gick tillbaks till inlämnaren, från vilken författaren köpte det hösten 2012. (Fig. 7) Det är en silverhemidrachm från tredje århundradet f. Kr. med en bild av Tyche, välståndets gudinna, på åtsidan och en stiliserad örn på framsidan.

Aea i Kolchis och återfärden

Väl framme i Kolchis seglade argonauterna längs floden Phasis till staden Aea, där kung Aietes regerade. För att överlämna det gyllene skinnet krävde dock Aietes att Jason skulle genomföra några omänskliga uppdrag. Kungens dotter Medea, som blivit förälskad i Jason och utlovad äktenskap, kunde med magiska preparat hjälpa Jason att genomföra uppdragen och även hämta det gyllene skinnet i den heliga lunden.

Jason och Medea lämnade därefter snabbt Aea med argonauterna och båten Argo för återfärden mot Iolkos. Hemresan, som beskrivs i flera olika versioner beroende på författarnas uppfattning om världsgeografin, är kantad av ytterligare äventyrligheter innan hemmahamnen Iolkos nås.

I Iolkos överlämnade Jason det gyllene skinnet till Pelias, som dock vägrade att lämna ifrån sig tronen. Pelias

son fick därefter Jason och Medea förvisade till Korint. Här lämnade Jason Medea för att gifta sig med kungens dotter Glauke. Medea lät därvid med sina häxkonster döda Glauke och kungen samt två av sina och Jasons tre barn. Hon flydde därefter till Athen. Jason lyckades få sin tredje son Thessalus på tronen i Iolkos, medan han själv utan gudarnas gunst levde ensam och olycklig.

Den fascinerande berättelsen om Jason och Medea har under århundradena bidragit till ett stort antal konstnärliga verk inom teater, opera, konst, litteratur och film. Mest känd är kanske Greklands store tragedieförfattare Euripides drama *Medea* från 431 f. Kr. Operan *Jason och Medea* av Francesco Cavalli uruppfördes i Venedig 1649 och var den mest populära operan under 1600-talet. Den spelades på Drottningholms slottsteater under försommaren 2012. Ett flertal böcker har skrivits på temat Jason och Medea. Här kan nämnas Göran Schildts läsvärda bok *Det gyllene skinnet* från 1964, som skildrar hans seglats med Daphne i Argos kölvatten. Hans kommentarer om det politiska läget under kommunismen i Sovjetunionen är intressanta, liksom dem om Libyen före Kadaffis övertagande. Två filmer med titeln *Jason and the Argonauts* har spelats in – en klassisk från 1963 och en TV-version från år 2000.

För att på plats uppleva målet för argonauternas resa deltog författaren med hustru hösten 2012 i en temaresa till Georgien ledd av den tidigare nämnde intendenten på Medelhavsmuseet, Kristian Göransson. Speciellt intressant var besöket i Kutaisi, det forntida Aea där kung Aietes tog emot Jason, samt i det närliggande Vani, där huvuddelen av de guldföremål som ställdes ut på Medelhavsmuseet 2009 har grävt fram. Guldföremålen visades nu på Nationalmuseet i huvudstaden Tbilisi, medan Vanimuseet är under ombyggnad.

Cirkeln slöts när CNG i november 2012 auktionerade ut ett mynt från Iolkos. Mynttypen är den enda kända från Iolkos och identifierades så sent som år 2005 av Katerini Liampi. Den beskrivs i *Numismatic Chronicle* 165, s. 23-40. I artikeln presenteras fem dylika mynt och därefter har ytterligare två uppdagats. Myntet förekommer inte i några offentliga samlingar. Efter en tuff budgivning intill de sista sekunderna hamnade myntet slutligen i Uppsala. (Fig. 8) Åtsidan av bronsmyntet visar gudinnan Artemis och framsidan fören av båten Argo – båten som efter ett väl utfört värv slutligen som ett ruttnade vrak på stranden i Iolkos rasade ihop och dödade Jason, som utfattig och hemlös vilade i dess skugga.

BILD 4 OCH 8 ÄR ÅTERGIVNA MED TILLSTÅND FRÅN CLASSICAL NUMISMATIC GROUP, INC. — WWW.CNGCOINS.COM.

BILDERNA 1, 3, 5-7 ÄR TAGNA AV FÖRFATTAREN. MYNTEN I SKALA 2:1.

Litteratur

Apollonios = Apollonios Rhodios, *Argonautika*, Alexandria, 200-talet f. Kr.

Göransson = Kristian Göransson och Suzanne Unge Sörling (red.): *Medea från Georgien – Historiska utblickar*, Medelhavsmuseet. Stockholm 2009.

Liampi = Katerini Liampi: *Iolkos and Pagasai: Two New Thessalian Mints*, *Numismatic Chronicle* 165 (2005) 23.

Parada = <http://www.maicar.com/GML/ARGONAUTS.html>. Bakgrundskartan är återgiven med tillstånd från Carlos Parada.

Schildt = Göran Schildt: *Det gyllene skinnet*. 1964.

Sear = D. R. Sear, *Greek coins and their values*, Seaby Publications Ltd., 1978.

AUKTION HAGANDER 4 – DEN SISTA

DET KÄNNES VEMODIGT att Hagander-auktionerna nu är slut och att denna väldiga samling skingrats till köpare i många länder. De ägde rum i Osnabrück, som väl alla vet, under 2011-2012, hos Fritz Rudolf Künker GmbH & Co. KG i samarbete med Ulf Nordlind Mynthandel AB, Stockholm. Den fjärde och sista hölls den 30 oktober 2012 på förmiddagen och inbringade i genomsnitt något över dubbla utropspriserna. Totalt gav de fyra auktionerna 7 641 570 € + 22 % eller omkring 71 miljoner kronor + 22 %. Kursen mot kronan har ju varierat.

Nr 4 — blandat innehåll

Vid slutauktionen såldes inte bara guldmynt och riksdalrar utan också Haganders samling av kopparmynt – ”folkets mynt” som han kallade dem. (Dock inga plåtmynt, hans enda var den 8-daler som gick till högt pris som första nummer på första auktionen.) Dessutom såldes några medaljer och ett antal böcker, inga sensationer, knappast heller några höga priser, den vackert bundna Brenner 1731 (7366) inbringade 480 € (500). Allra sist återfinner man ett mycket nyttigt register över alla guldmynt och riksdalrar (men inte kopparen eller medaljerna) som sålts med hänvisning till katalog och objektnummer. Mycket bra initiativ!

Försiktig början

De första numren bjöd inte på många prissensationer. Olof skötkonungs Thregr (7001) från cirka år 1000 klubbades för 3 200 € (2 000) och Sten Sture den yngres stormynt 1512 (7002) för 38 000 € (30 000). Kristian II:s silvergyllden 1523 (7003) gick ganska högt för 12 000 € (4 000), alltså tre gånger utropet. Den sista av Gustav I:s tidiga dalrar, ”spiran” 1535 (7004), inbringade 11 000 € (10 000), kanske randsprickan bidrog till det

ganska modesta priset. De två sista Svartsjödalararna (7005-06) 1543 och 1550 gick till bra priser.

Så tog det sig ...

I fortsättningen blev objekten dyrare, med få undantag dubbla utropspriserna eller mera. Johan III:s portugals (10 dukater u. å., 7009) slogs bort för 65 000 € (30 000), medan intresset för dennes krongyllden 1570 (7010) var mindre, bordet tog den för 26 000 € (25 000). Sigismunds riksdaler 1597 (7014) gick till en budgivare i salen för 28 000 € (10 000). Hertig Johan av

Östergötlands riksdaler 1617 (7020), som man sällan ser, köptes också i salen, för 7 000 € (2 500).

Stormaktstid — Vasadynastin

Gustav II Adolfs mynt var begärliga, såväl de från Sverige som från besittningarna. När man kom till 2-dukatens u. å. till begravningen 1634 (7022) ropade någon i salen in den för 12 500 € (5 000). Den har ju i senare tid flyttats från Nürnberg till Stockholm.

Riksdalern 1617 gick för 5 000 € (1 500). Ovanligt snygg var samma valör 1631 från Sala (7027), som ändå

7002. Sten Sture den yngre. Stockholm. Gyllen (?) 1512. 38 000 €.

7003. Kristian II. Malmö. Gulden 1523. 12 000 €.

7009. Johan III. Stockholm. Portugalös 1585/1586. 65 000 €.

inte blev så dyr, 4 200 € (3 000).

Besittningarna var väl företrädda, medaljen från Augsburg till riksdalervikt u.å. över landstigningen i Tyskland 30 maj 1630 (7031) är slagen först 1632 med samma åtsida som de enkla och dubbla talarerna 1632 från samma stad (Ahlström 6 och 7). Den såldes för 6 000 € (2 000).

Den ytterst sällsynta riksdalern 1634 med Johann Schneider "Weissmantel" som myntmästare (Ahlström 25 XR, detta ex) slogs till begravningsen i Ridderholmskyrkan (7037) och måste ha tillkommit i Erfurt i god tid eller också har man lånat ut stamparna. Motiven är hämtade från praktmynten slagna i Wolgast i juni 1633. Priset slutade på 20 000 € (5 000).

En tredukat 1631 över slaget vid Breitenfeld tillskrivs numera Hildesheim, tidigare Erfurt (Ahlström 7 XR) – och såldes som nr 7038 till budgivare i salen för 44 000 € (20 000). Den är signerad av myntmästare Daniel Ayer och vacker trots ett mindre skrapmärke.

En stilig riksdaler från Riga 1631 såldes per telefon för 30 000 € (10 000). Graverad i förutnämnda Wolgast men troligen slagen i Stockholm var en 4-dukats 1634 (7044), mycket sällsynt (3 ex i privat ägo), som gick till bordet för 32 000 € (20 000).

Av drottning Kristinas vackra mynt noterades särskilt 10 dukater 1645 från svenska regeringens myntverk i Riga (7053), som såldes i salen till en japansk mynthandlare för 120 000 € (30 000). Den ansågs tidigare ha slagits i Erfurt, men det är en omöjlighet eftersom myntverket där var stängt. Så alldeles säkert är väl inte heller Riga, men får nog anses vara sannolikast (se katalogens text sid. 73 f).

Ytterligare några mynt som numera förs till samma myntort betalades högt, riksdalern 1645 (7056) inropades för 11 000 € (2 500). 10 dukater 1644 som slagits i staden Rigas myntverk (7057), ett mycket vackert exemplar, inbringade 110 000 € (30 000). Dubbeldukaten 1646 var också ett praktexemplar, som betingade 55 000 € (15 000).

7020. Hertig Johan av Östergötland. Söderköping. Riksdaler 1617. 7 000 €.

7037. Gustav II Adolf. Begravningsmynt. Erfurt? Riksdaler 1634. 20 000 €.

7038. Gustav II Adolf. Hildesheim. 3 dukater 1631. 44 000 €.

7053. Kristina. Riga? 10 dukater 1645. 120 000 €.

7069. Karl X Gustav. Kröningsmynt. Riga. 5 dukater "1645" (1655). 40 000 €.

7102. Karl XII. Pommern. 2 dukater 1718. 7 500 €.

Stormaktstid — pfalziska dynastin

Karl X Gustavs 10 dukater 1658 från Elbing (7067) var ju det sista myntet som Hagander inköpte kort före sin bortgång. Om än det enda exemplaret i privat ägo var det tydligen inte så lockande – myntet är en smula nött – och såldes i salen för 20 000 € (25 000). Vackra 5-dukaten från Riga (7069) däremot gick åt för 40 000 € (25 000).

Karl XI uppvisade en rad dukater av vilka många var av hög kvalitet; de gick mestadels för dubbla utropspriset eller mer, den vackra dukaten 1666 (7070) för 17 000 € (7 500). Sist var kvartsdukaten 1692 (7082) som slogs av vid 3 200 € (1 000). Liksom många andra guldmynt under denna auktion ropades det av ett ombud i salen för räkning en norsk samlare – det var inte någon större hemlighet.

Det ovanligt vackra exemplaret av Karl XI:s enda riksdaler från 1676 (7083) gick för mer än dubbla utropet, 22 000 € (10 000). Guldlet och riksdalarna från besittningarna försvann snabbt men gav inga rekordpriser, om dock alla över utropen.

Med Karl XII:s turbulenta regering tar stormaktstiden slut. Fyra dukater och en kvartsdukater representerade guldlet från Sverige och två riksdalrar – 1713 (7100) och 1718 (7101) – stod

för silvret och båda gick till budgivare per telefon. Besittningarna representerades från Pommern av kungens död (7102), en liten medalj till 2 dukater 1718 (Hildebrand 210a) – såld för 7 500 € (3 000) – och från Riga av dukaten 1707 (7103) för 18 000 € (15 000).

Frihetstiden

Ulrika Eleonoras korta regering hade denna gång bara ett mynt att visa upp, dubbeldukaten 1719 (7104), som är slagen av franskt subsidieguld av lägre halt än dukatguldlet, varför en särskild myntordning höjde skrotvikten. Den såldes för 6 500 € (3 000).

Så kom då maken på tronen, Fredrik I, som ensam representerar den hessiska dynastin. Liksom på de förra tre auktionerna är han väl företrädd med dukater och riksdalrar. Ett praktexemplar var dukaten 1743 (7109), såld för 6 000 € (2 500). En dukat vardera av ostindiskt guld 1743 (7110) och guld från Ädelfors 1744 (7111) såldes i salen för respektive 6 500 (3 000) och 13 000 € (5 000), medan halvdukaten 1741 av guld från sistnämnda gruva (7113) betingade 3 800 € (2 000). Riksdalern 1734 (7121), slagen i liten upplaga, steg till 10 000 € (4 000) och såldes i salen.

Det enda besittningsmyntet, Wis-

7070. Karl XI. Stockholm. Dukat 1666. 17 000 €.

7109. Fredrik I. Stockholm. Dukat 1743. 6 000 €.

7125. Fredrik I. Wismar. Dukat 1743. 4 800 €.

7127. Adolf Fredrik. Stockholm. Dukat 1754. Dalaguld. 16 000 €.

mardukaten 1743 (7125), med sin märkliga historia (och upplaga 594 exemplar!) såldes för 4 800 € (2 500) till bordet och borde enligt min uppfattning ha kostat mer.

Så bytte vi dynasti när den på ryska kejsarinnans begäran 1743 riksdagsvalde tronföljaren Adolf Fredrik av Holstein-Gottorp besteg tronen 1751 – lika maktlös som företrädaren. Sju dukater och en halvdukater är av god kvalitet och dukaten 1753, en "ädelorsare" (7126) både ovanligt vacker och troligen bara känd i fyra exemplar i privat ägo. Bordet tog den för 8 500 € (5 000). Dalaguldsdukaten 1754 (7127), också den ett praktexemplar, ropades in i salen för 16 000 € (10 000). Man kan fråga sig vad stackars Adolf Christernin, som ruinerade sig på guldletningen i Öster-Silvberg,

7144. Gustav III. Stockholm.
Dukat 1778.10000€.

7155. Gustav IV Adolf. Stockholm.
Dukat 1795.6000€.

7179. Karl XIV Johan. Stockholm. Riksdaler 1829.8500€.

7217. Svenska Numismatiska Föreningens guldbröllopsspecie 1907.5000€.

skulle ha sagt om det priset. Ädelfors-dukaten 1765 (7131), också ytterst sällsynt, köptes i salen för 14000€ (7500). Övriga ”vanliga” dukater gick till dubbla eller tredubbla utropspriser.

Vad gäller det enda besittningsmyntet, den pommerska 5-talern 1759 från Stralsund (7141), gick det till en närvarande budgivare för 6000€ (5000), ett enligt min mening hyggligt pris.

Gustaviansk tid

Gustav III – som ett drygt år efter tronbestigningen gjorde sin berömda statskupp och återställde en stor del av kungamakten – bjöd på dukater 1772-1792 i bra kvalitet och goda priser; dukaten 1778 av guld från Ädelfors (7144) försvann till Norge för 10000€ (4000). Riksdalarna, som ju kom ut i ganska stora upplagor, gick alla åt men inte till några sensationspriser.

Vad gäller sonen Gustav IV Adolf – vars öde som avsatt och bosatt i Schweiz intresserat Julius Hagander mycket – fanns några vackra guldmynt och en del gick ganska högt, dukaten 1795 (7155) för 6000€ (2500) och ”ädelforsaren” 1801 (7157) för 9500€ (4000), den förstnämnda till bordet och den sistnämnda till en herre i salen.

Den siste av dynastin var kungens farbror Karl XIII, som drabbades av ett slaganfall kort efter kröningen och

sedan inte var så mycket att räkna med. Efter tronföljarvalen i Örebro 1810 blev Jean Bernadotte, som antog namnet Karl Johan, mannen som var den verkliga regenten. Kungen satt vanligen vid konseljbordet och sov. Karls tre dukater gick till dubbla utropet eller mer, riksdalarna – det var två – obetydligt lägre.

Dynastin Bernadotte

Karl XIV Johan var en man med bestämda åsikter och det var han som styrde landet. Statsrådets inflytande var måttligt. Myntens utseende godkändes alltid av honom. Detsamma gällde sonen Oscar I.

Vad gäller guldmynten var särskilt 4 och 2 dukater eftersökta – den förstnämnda valören från 1841 (7167) köptes på telefonbud för 10000€ (3000) och motsvarande från 1850 (7183) inropades av bordet för 11000€ (4000). Bland riksdalarna märktes en av typ ”troyska ass” 1829 (7179) men utan randskrift – väl enda exemplaret i privat ägo – som en person i salen gav 8500€ (3000) för. Detsamma gällde riksdaler specie (4 riksdaler riksmünt) 1855 (7195), som bordet tog för 10500€ (5000).

Bland Karl XV:s mynt var resultatet för dukaten 1867 med omkastat myntmästarmärke (7200, i och för sig mycket vacker) en smula överraskande, ett telefonbud gav 4200€ (1250). På samma sätt såldes 4 riksdaler riksmünt 1862 (7202) för 9000€ (2000). Oscar II:s guldmynt gick alla åt och den så kallade guldbröllopsspecien 1907 i guld (7217) för 5000€ (2000) – den är slagen i högst fyra exemplar och väger 60 g (23 karat).

Vid skildringen av auktionerna 2-3 påstod författaren att Gustav V:s mynt var slutsålda, men det var fel; 20 kronor 1925 (7219) gick till bordet för 1250€ (750). Några av Carl XVI Gustafs jubileumsmynt (3 ex) såldes men som väntat endast något över utropen. 43 jubileumsmynt (7223) i silver (Oscar II – Carl XVI Gustaf) gick för blygsamma 460€ (500).

Kopparmynt

Som redan nämnts samlade vännen Julius på senare år också ”folkets mynt”, alltså kopparmynt alltifrån fyrken 1624, slagen i Säter (7224), fram till brons- och järnmynt till 1992 (7350). Många var i fin kvalitet och några priser var höga – man kan

7233. Gustav II Adolf. Arboga. 1 öre 1627. 11 000 €.

7267. Karl XII. Stockholm. 1 öre sm 1715. 6000 €.

7297. Gustav III. Avesta. 5 kopek 1787. 5 500 €.

FOTO: KÜNKER, LIKSOM ALLA FÖREGÅENDE.

nämna Arbogas 1 öre klipping 1627 (7233), som ropades in för 11 000 € (4000). Bordet fick rätt många, till exempel kreuzern 1632 (7248) för 1 400 € (300). 2 ½ öre 1661 (7260) är gjuten och togs bort. Den begärliga 1 öre sm 1715 (7267) slogs bort för 6 000 € (2 000) och nödmynten (7270-7279) betalades ganska bra. För Avestakopeken (7297) gav en rysk samlare 5 500 € (2 500), inte det högsta priset för detta mynt de senaste åren.

Medaljer och böcker

De fåtaliga medaljerna från och med Karl XIV Johan bjöd inte på några sensationer men de gick åt, den lilla myntimiterande guldmedaljen 1997 (7356) från Kungl. Myntkabinettets invigning (4,19 g) till en i salen för 240 € (150).

Böckerna såldes rätt billigt, tyckte de flesta, men det kan nog bero på att nästan alla var på svenska och storsamlarna av svensk nationalitet som satt i salen hade dem nog. Ett konvolut med monografier, festskrifter och särtryck (7377) var det sista numret och den som fick detta för 600 € (500) gjorde nog ett fynd.

Katalogen avslutas med det redan nämnda nyttiga registret över guld- och riksdalermynten i alla katalogerna. För detta ges katalogförfattarna en eloge. De fyra banden är ett minne *aere perennius* över vännen Julius Hagander. Vi saknar honom alla.

Lars O. Lagerqvist

Finslipning?

Rapport från Saigon

JAG VAR UTE PÅ PROMENAD i den fantastiska staden Saigon (eller som den officiellt heter Ho Chi Min City, men man ser inte den officiella benämningen någonstans, bara Saigon!) här-omdagen. Bland ett myller av människor samt mopeder och motorcyklar i mängder fotade jag något som jag inte vill undanhålla våra läsare:

Det var en mynthandlare i full färd med att rengöra mynt. Han slipade dem rena med maskin och en stålborststrissa. Jag undrar om någon svensk mynthandlare har praktiserat denna metod?

Bosse Gunnarsson

Intressanta bitecken på medeltida penning

Av Jonas Rundberg

Försommaren 2008 utkom boken *Svenska vikingatida och medeltida mynt präglade på fastlandet*. Volymen är författad av undertecknad och Kjell Holmberg och med Harald Nilsson som redaktör. Boken utgör tredje delen i serien *STUDIA NUMISMATICA UPSALIENSIA*, som bland annat avser att dokumentera Uppsala universitets myntkabinets (UUMK) numismatiska samling.

I nämnda bok publiceras svenska medeltida mynt, som präglats på fastlandet. Här utelämnas bland annat de som utgivits på Gotland samt de medeltida fyndmynt som ingår i samlingen (vilka utgör en anseelig post). Förhoppningsvis kommer även dessa att publiceras i framtiden. Bland de opublicerade fyndmynten finns denna artikels huvudrollsinnehavare. Enligt fynduppgifter i UUMK är det påträffat tillsammans med 1200-talsbrakteater (götalandspenningar) på Ullevids ägor i Järstads socken, Östergötland, våren 1829.

Myntet i fråga tillhör den äldsta gruppen av Magnus Erikssons tvåsidiga penningar (LL XXVI), som anses vara utgivna cirka 1319-1340. Inom gruppen förekommer flera stilar och varianter. Bitecken i form av ringar, stjärnor, klöverblad, rosor, punkter etc. är kända. I detta fall ser vi på åtsidan ett lejon, till synes utan

bitecken. Det senare kan dock inte ännu fastställas på grund av exemplarets slitage och svagprägling. På framsidan ses en krona varöver två tecken som liknar bokstaven S och helt sannolikt också är ett sådant med kraftiga tvärstreck vid bokstavens ändar.

Bokstäver förekommer på den yngre gruppen av Magnus Erikssons tvåsidiga penningar (LL XXVII). På denna senare grupp visar åtsidan ett lejon, medan framsidan är försedd med tre motställda kronor, inom vilka en bokstav eller annat tecken är placerat.

Är det ett S som avbildas?

Det är svårt att sja om vad bokstaven S står för på mynten. På Albrekts av Mecklenburg örtugar förefaller bokstaven betyda Söderköping, vilket rimligen syftar på präglingsorten. Observera att man länge antog att bokstaven stod för ett myntverk i Silvberget vid Säter. Många av de förekommande medeltida brakteaterna som försetts med bokstaven S antas också kunna syfta på Söderköping. I gengäld har de hel- och halvörtugar som präglats i Stockholm under senmedeltiden ett S som centralmotiv och här torde ju bokstaven vara synonym med präglingsorten Stockholm.

Om allt detta vet vi ännu inte med säkerhet och kanske får vi heller aldrig svar på frågorna. Min bestämda

Överst på penningens framsida ses vad som troligen är bokstaven S på vardera sidan om kronans mittersta lilja.

Det enda kända bevarade exemplaret hittills av denna variant. Förstorad.

FOTO: FÖRFATTAREN.

uppfattning är att bokstaven betyder något av vikt och värde, men att betydelsen över tid alldeles säkert skiftar innebörd.

Två punsar

Vi ett detaljstudium av myntet kan konstateras att det som vi antar utgör bokstäver är av olika utformning. Detta kan då egentligen bara betyda två saker: 1. gravören har använt två punsar eller 2. man har graverat bitecknen direkt i stampen, därav olikheterna bitecknen emellan.

Annat bitecken?

Om bitecknen inte avser att vara bokstaven S, vad ska de då föreställa? Kanske finns en del av förklaringen i auktionskatalogen över Isidor Adolf Bonniers samling av medeltidsmynt. I tillägget (nr 118a) avbildas (tecknat, se nedan förstorat) ett exemplar som har bitecken som liknar de här presenterade. I beskrivningen av myntets framsida står: "... Öfver kronan 2 ornament, snarlika en ros, sedd uppiifrån."

Personligen anser jag att det avbildade myntets bitecken påminner om det här omtalade. Skillnaden är att bitecknen på Bonniers exemplar har försetts med fler detaljer.

För att komma längre skulle man behöva undersöka Bonniers exemplar och jämföra de båda mynten. En stampstudie över Magnus Erikssons tvåsidiga penningar skulle med all sannolikhet ge oss mer kött på benen. Emellertid skulle detta vara ett ytterst krävande arbete då dessa mynt många gånger är svåra att tyda. →

Magnus Eriksson. Penning med lejon och krona. Över kronan ses två S.

Myntet till vänster ska ha påträffats i Östergötland och finns i UUMK:s samlingar.

Diam cirka 12 mm. Vikt 0,308 g.

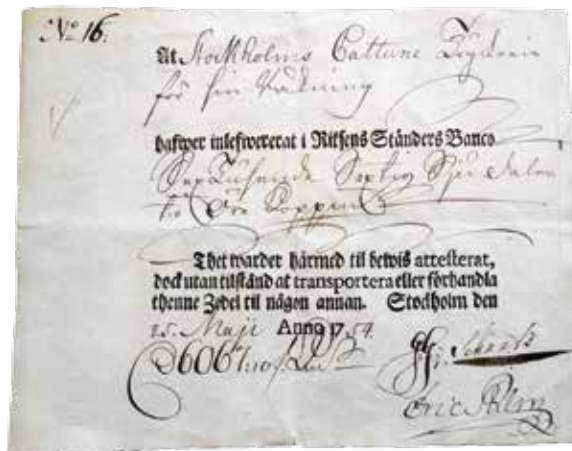
Bilden till höger visar mynt nr 118a i auktionskatalogen (utgiven 1906) över

Bonniers samling av medeltidsmynt. FOTO: FÖRFATTAREN.

Till höger ses ett insättningsbevis i Rikets Ständers Bank. Beviset gäller 6067 daler 10 öre kopparmynt, som Stockholms Cattune Tryckeri satte in i banken den 25 maj 1754.

Hälsinglands museum, Hudiksvall.

FOTO: MGL.

Litteratur

Golabiewski Lannby, M.: Makt, mark och penningar. *Numismatiska Meddelanden* XL, s. 83-108. Stockholm 1995.

Hemmingsson, B.: Svenska bokstavsbrakteater från senmedeltiden. *SNT* 1979:3 s. 56-58.

Holmberg, K.: Silverberget eller Söderköping? En diskussion kring Albrect av Mecklenburgs örtugar. *SNT* 1989:1 s. 10-12.

Isidor Adolf Bonniers samling af svenska medeltidsmynt. (D. Holmbergs auktion no. 69, Stockholm 1906.)

LL = Lagerqvist, L. O.: *Svenska mynt under vikingatid och medeltid samt gotländska mynt*. Stockholm 1970.

Malmer, B. & Wiséhn, I.: *Sveriges mynthistoria. Landskapsinventeringen 1. Myntfynd från Östergötland, fynd nr 37*. 1982.

Rundberg, J.: *Den svenska örtugsmyntningen under Albrect av Mecklenburg (1364-1389). En stampstudie*. Stockholm 2011.

Cattune-sedel 1754

GLANSIGT TYG MED TRYCKTA brokiga mönster (kattun) var populärt på 1700-talet. Det är ett bomullstyg (jfr cotton) och användes gärna till klänningar och mössor. Både i Stockholm och ute i landet grundades småtryckerier. En av dessa var "Stockholms Cattune Tryck- och Wärfveri" (se bilden ovan) som låg på Södermalm och var ett av de första i trakten och drevs av Christer Robsahm (1698-1769) som hade ett förflutet i Riksbanken.

Bomull var en importvara till skillnad mot inhemskt lin. Genom överflödsförordningen var det förbjudet för pigor att bära kattuner, utom till mössor. Men å andra sidan vore det ju bra för den inhemska industrin om de lägre stånden kunde tillåtas bära det vackra trycket, menade man. Och så fick det bli, särskilt sedan Gustav III upphävt överflödsförordningen. Så kom det sig att kattun blev ett tyg för folket.

MGL

Personalia

Gunnar Holsts stiftelse för numismatik – 2013 års medalj till David Hendin

2013 ÅRS MEDALJ från Gunnar Holsts stiftelse för numismatik har tilldelats David Hendin, New York, för hans mångåriga och omfattande bidrag till numismatiken.

Redan som ung påverkades han av sin far Aaron Hendin M.D. att bli numismatiskt intresserad. Fadern skrev åtskilliga artiklar i *The Shekel*. Davids intresse stegrades under hans vistelse i Israel 1967-1968. David skriver om sin far: "who taught me the real value of the coins". Genom sin utbildning till journalist insåg han tidigt myntens masskommunikativa funktion.

Under 1985 och 1986 var han huvudansvarig numismatiker vid *Joint*

Sepphoris, utgrävningen under auspicierna av Duke University och det judiska museet i New York. Hans numismatiska forskningar har resulterat i hundratals artiklar, många i *The Celator* och i andra tidskrifter. Även hans föredrags- och seminarieverksamheter i flera länder har varit mycket omfattande. Han har också lyckade utställningar på sitt kreditkonto: bland andra "Coins Reveal" i det judiska museet i New York och American Numismatic Society exhibit i New York, "Cultural change: Coins of the Holy land" i New York Federal Reserve Bank Museum.

För samlarvärlden är hans *Guide to Biblical Coins* nu i femte editionen hans främsta merit. Hans beskrivningar av myntens historiska bakgrunder är exemplariska. För samlaren är prisvärderingarna i boken mycket värdefulla. Ett standardverk!

Dr Hendin har tilldelats åtskilliga

litterära priser. Hans *Death as a fact of life* är en bästsäljare. Detta vittnar om bredden i hans personlighet.

För närvarande är Hendin biträdande curator vid American Numismatic Society, där han enligt Abraham D. Sofaer kraftfullt förbättrat katalogen över Sofaers stora judiska och samariska myntsamling. Hans bokförlag Amphora är framgångsrikt. Yaakov Meshorers böcker publicerade där är excellenta.

David Hendin är en generös natur, som på flera sätt berikat myntsamlingar genom gåvor och arbetstid.

Stiftelsen önskar honom ännu många år av värdefull numismatisk verksamhet! I vecka 20 kommer han att föreläsa i Göteborg. Mer om detta i nästa nummer av *SNT*.

Bengt Holmén,
ordförande

Gunnar Holsts stiftelse
för numismatik

Sedeltryckaren Brolings samling av säkerhetstryck och förlagor till sedlar

Gåva till Kungl. Myntkabinettet

FÖR DEN SOM ÄR INTRESSERAD av att läsa om svenska sedlar dyker nästan alltid Carl A. Brolings (1798-1851) namn upp i sammanhanget. Det var han som moderniserade sedlarna och gav oss de första som var färgade. Han införde stereotypin i Sverige år 1832 och arbetade med flera andra tekniska förbättringar.

För att kunna arbeta med dessa frågor behövde Broling inspiration. Därför reste han till England, Tyskland och Frankrike – resan bekostades av riksdagen. Man förväntade sig resultat. När Broling besökte utländska tryckerier passade han på att ta med sig prover och skisser. Även hemma samlade han på sig olika exempel på säkerhetstryck, men då var det från den egna produktionen. Antagligen förvarade han det mesta på sin arbetsplats som var Riksbankens sedeltryckeri. Man kan möjligen anta att en del material även förvarades i hemmet.

I Kungl. Myntkabinettets samlingar finns olika sedelförslag bevarade, som Broling utfört. Så mycket mer än dessa förslag har vi egentligen inte känt till, men ibland kan tillfälligheterna göra att kunskapen ökar riktigt ordentligt.

Strax innan julen 2009 kom ett antal damer på besök till Kungl. Myntkabinettet. De var kopplade till Nordiska museets bibliotek och hade beställt en visning av KMK:s tjänstelokaler, magasin och bibliotek. Det blev en glad samvaro med många gemensamma infallspunkter.

När visningen var slut överlämnade en av bibliotekarierna ett tjockt konvolut med en mängd prover på säkerhetstryck, avdrag, färgprover, as-

1.

2.

3.

4.

5.

signationer, bokstavsprov med mera. De tyckte att denna samling bättre passade in i vårt museum.

Därmed hade KMK fått en gåva. Undertecknad gick tillbaka in till tjänsterummet för att i lugn och ro komma fram till vad gåvan hade för historia. Det fanns en gemensam nämnare, nämligen Carl Broling. Det som låg där på mitt skrivbord var helt enkelt Brolings arbetsmaterial! Visserligen helt osorterat, men ändå spännande och med möjligheter till både forskning och bidrag till utställning.

Här nedan redovisas i korthet något av materialet, som mestadels kommer från 1820- och 1830-talen:

Ankarsrums Bruk, 20 riksdaler banko, provtryck (publicerat i SNT 2012:6 s. 127)

Armeens Accords Amorterings Fond, 100 riksdaler banko, provtryck

Brefvens Bruk, assignation, 20 riksdaler banko, provtryck

Bryggare-Embetets i Stockholm Pensions Cassa, assignation, provtryck (flera olika)

Elzviks Silfververk, 20 riksdaler banko, assignation, färgprov (flera olika)

Fagersta Bruk, assignation, 20 riksdaler banko, provtryck

Ferna Bruk, assignation 20 riksdaler banko, provtryck (på ett av proven står antecknat "af denna stål gravurens utseende sedan 33,700 blifvit aftryckta åren 1830, 33, 43. anoterat i Maii 1843")

Huseby Bruk, assignation, negativt avdrag samt olika provtryck

Inqvarterings-Commissionen, assignation, provtryck

Jernkontoret – Räntebärande Insättnings Bevis

Kongl. Commerce Collegiet, fig. 1

Kongl. Krigs Akademien, assignation, provtryck

Kongl. Myntet, assignation, provtryck (flera olika), fig. 2

Kongl. Post-Werket, provtryck

Kongl. Räntekammaren, assignation, provtryck, fig. 3

Ramnäs Bruk, assignation, provtryck

Rönnöfors Bruk, assignation

Skultuna Bruk, assignation 20 riksdaler banko, provtryck

Skånska Privat-Banken, assignation, 20 riksdaler banko, provtryck, fig. 4

Stenfors Bruk, assignation, provtryck

Stockholms Stads Sparbank, assignation, fig. 5

Svanå Bruk, assignation, provtryck från maj 1831

Wermlands Provincial Bank, assignation, 20 riksdaler banko, provtryck

Ytterstfors' Bruks och Sågverks Intressenter, assignation, provtryck

Åminne, assignation, 20 riksdaler banko, provtryck

Östanås, 20 riksdaler banko, provtryck

Östgötha Bank, assignation, provtryck (flera olika)

SKANNING: MGL.

Ian Wiséhn

Mer att läsa i SNT om Carl A. Broling:

Wiséhn, I.: Sedelförslag av Carl Abraham Broling. SNT 1995:5 s. 125-127.

— C. A. Brolings förslag till nya och förbättrade bankosedlar. SNT 1998:6 s. 136-137.

— Carl Brolings engelska sedelprover – ett minne från 1820-talet.

Fet-Tisdag och nya bankosedlar

Af Kamrer Brogren fick jag i går låna 2 mycket vackra profsedlar sådana som äro projecterade att framdeles Banco sedlarne skola blifva, till förekommande af efterapning eller förfalskning. Tillika ett blad af Hushåls Sällskapets Tidningar* – denna läsning samt Dagbladen och något annat smått göromål upptog måst hela dagen att jag icke spann stort i dag.

Ur Märta Helena Reenstiernas dagbok den 3 mars 1829, som var en tisdag

* Arkif för Hushållningen och Näringsarne, n:o 9 för lördagen den 28 februari 1829 innehåller en redogörelse för ett förslag till förbättrat sedelmynt och därtill ett avtryck av två stålplåtar tillverkade av C.A. Broling enligt den engelska konstsvarvningsgravyrn, som innebar ett betydande skydd mot efterapning. Förslaget innebar vidare minskning av banksedlarnas format och införande av ett hållbarare papper. Om förhållandena framför allt i landsorten framhålls att "trasiga eller stundom ända till papps tjocklek hopklistrade sedlar äro der de som oftast förekomma i allmänna rörelsen". Fru von Schnell [Märta Helena Reenstierna] lappar själv sedlar med mjölkklister, när hon fått torphyror. De nya sedlarna fingo sedermera vid införandet annat utseende än dessa provgravyrer visa.

Not i Årstadagboken 1826-1839, del 3 (1985), sid. 114.

ULF NORDLIND MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46
Box 5132 • 102 43 Stockholm
Tel. 08-662 62 61
Fax 08-661 62 13

**KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR
MEDALJER • ORDNAR**

*Lagerlista över svenska personmedaljer
och numismatisk litteratur*

www.nordlindsmynt.se

Nytt om böcker

Timmermansorden 250 år 1761-2011.
ISBN: 978-91-633-8400-4.
Timmermansorden 2011.
Boken kan beställas genom:
Timmermansordens kansli /
H. Hardeling, Eriksbergsgatan 17,
114 30 Stockholm. Pris: 300 kr +
porto och emballage.

Timmermansordens mynt och medaljer

MED ANLEDNING AV SIN 250-åriga tillvaro gav Timmermansorden förra året ut en jubileumsbok. På detta sätt fortsätter man traditionen att vart 25:e år ge ut en minnesskrift och detta är således den femte i raden av minnesskrifter som orden givit ut sedan 150-årsjubileet 1911. Ett återkommande tema i dessa böcker är de rika samlingar som orden genom åren bringat samman. I ordenshuset vid Eriksbergsparken i Stockholm inryms förutom samlingar av böcker, konst och vapen ett av Sveriges förnämsta mynt- och medaljkabinett.

För den som är intresserad av att läsa mer om Timmermansordens mynt- och medaljsamling finns det inte något ordentligt samlingsverk att tillgå. Victor Edvard Lilienberg upprättade förvisso en förteckning över samlingen 1910, men den är inte längre representativ. Det är naturligt för en samling som förvaltas aktivt. I stället är man hänvisad till de kapitel som skrivits i samband med olika minnesskrifter.

Mot bakgrund av detta är det därför glädjande att även ifrågasvarande bok innehåller numismatiska bidrag i form av två kapitel om Timmermansordens mynt- och medaljkabinett respektive om ordens egen medaljutgivning.

I kapitlet *Carl Johan Roos af Hjelm-säter och bakgrunden till Timmermansordens mynt- och medaljsamling* berättar museimannen Harald Nilsson om samlingens tillblivelse. Startskottet var den stora gåva som C.J. Roos af Hjelmsäter donerade till orden 1888. Detta har beskrivits i tidigare jubileumsskrifter och Harald Nilsson ger oss i stället en ny värdefull synvinkel på samlingens tidiga år. Nilsson inleder med en kort levnadsteckning av den minst sagt

mytomspunne Roos af Hjelmsäter och placerar därefter i honom i det sena artonhundratalets numismatik och personerna därefter. Harald Nilsson framför också en idé om att donationen kan ha haft en bildningstank som bakgrund. Det är en fröjd att läsa Nilssons bidrag. Han är initierad i ämnet och som alltid skriver han utomordentligt väl. Kapitlet avslutas med några bilder samt en lista på medlemmar i Timmermansorden som avbildats på medalj. Dessvärre har tabellen vare sig litteraturreferenser eller information om medaljernas utgivare, så det är ett besvärligt uppdrag för den oinvigde att reda ut vilka medaljer som avses.

Mynthandlare Ulf Nordlind har i sitt kapitel *Timmermansordens medaljutgivning under 250 år* förtecknat de femton medaljer som orden givit ut. Efter en inledande resumé av medaljkonstens historia följer en medaljkatalog. Varje medalj är avbildad i naturlig storlek och, som oftast i dag, i färg. Det framgår inte vem som är fotograf, men den ypperliga bildkvaliteten gör att jag starkt misstänker att det är mästarefotografen Gabriel Hildebrand som står bakom dem. För varje medalj finns också en noggrann numismatisk beskrivning av objektets åt- och fränsidor, dess upphovsman, slagna metaller med mera. Nordlind ger också några fria kommentarer till medaljernas bakgrund och motiv. Förteckningen är givetvis att omedelbart betrakta som referens för medaljsviten.

Ulf Nordlind är en av Sveriges absolut skickligaste medaljkännare, om inte den skickligaste. Hans skrivna alster är alltid välkomna och till stor

nytta för samlarna. Bland tidigare arbeten kan nämnas de omfattande förteckningarna över Bondes och Haganders samlingar men också talrika artiklar i SNT och på andra ställen. En pärla är i mina ögon hans utsökta redogörelse för Bror Hjorths medaljuttgivning i boken *Samlad Glädje* som gavs ut av Numismatiska klubben i Uppsala 1999.

TIMMERMANSORDENS MYNT- OCH MEDALJSAMLING är privat och har därför inte några allmänna öppettider. Däremot har orden en generös inställning till forskare och andra som behöver tillgång till bildmaterial och rara objekt. Vid flera tillfällen har också visningar arrangerats för SNF:s medlemmar. Den moderna utställningen som invigdes 1999 är smakfullt designad av museiarkitekten Carola Bratt. Längs väggarna står fjorton montrar och i mitten av rummet står Gustav VI Adolfs medaljbord, deponerat av KMK.

För den som inte bekantat sig med samlingarnas innehåll så omfattar den ungefär 8000 objekt och spänner över det mesta från gamla tider till nya. Tyngdpunkten ligger dock på den svenska mynt- och medaljhistorien, där stort och smått blandas med vanligt och rart.

Några axplock

En rolig medalj som låg i samlingen redan för hundra år sedan är den inte allt för kostsamma men ytterst ovanliga medaljen som SNF-grundarna M. Lagerberg och A.W. Stiernstedt lät framställa som en reaktion mot representationsförändringen år 1865. Medaljen kanske kan sägas vara på temat "det-var-bättre-förr". Enligt uppgift ångrade de sig dock över initiativet strax efter att ett fåtal exem-

Kammarherren Carl Johan Adam Roos af Hjelmåter (1822-1890). Hans stora donation till Timmermansorden 1888 gav grunden till dess mynt- och medaljsamling.
FOTO UR STORMÅN SOM JAG MÖTT
AV MAGNUS LAGERBERG. STOCKHOLM, 1915.

plar präglats och Stiernstedt slängde stamparna i Norrström!

Bland de mer spektakulära förvärven i nutid har det magnifika plåtmyntet från Karl XI:s regeringstid som orden köpte 1981 för 139 000 kronor framhållits. Detta 8-dalersmynt med årtalet 1662 har tidigare ägts av bland andra svenskamerikanen O.P. Eklund. När Bukowskis 2009 sålde ett mynt av samma valör men årtalet 1659, klubbades det för 1 875 000 kronor exklusive provision. Inte helt jämförbart, då det är två olika regenter, men det förtar inte på något sätt exklusiviteten i dessa så imponerande prapjäsar.

Orden mottog också en betydande myntdonation från Herman Essén

2010. Denna gåva innehåll flera fina objekt av utställningskaliber, bland annat en 4-mark 1568 (blodsklipning) och en ädelforsdukat 1771. Den Essénska donationen är den enskilt mest omfattande sedan af Hjelmåters 1888. Timmermansordens mynt- och medaljsamling är alltså i högsta grad levande och det är med glädje jag tillråder alla intresserade djupare studium.

Magnus Wijk

Litteratur i urval

Lilienberg, V.E.: *Förteckning öfver Timmermansordens mynt- och medaljsamling upprättad år 1910*. Stockholm 1910.

Lilienberg, V.E.: *Timmermansordens samlingar*; s. 193-200 i *Timmermansorden: minnesskrift utg. till firande af S:t Georgii Svenska Timmermanshyddas 150-åriga bestånd 1761-1911*. Stockholm 1911.

Nilsson, H.: *Carl Johan Roos af Hjelmåter och bakgrunden till Timmermansordens mynt- och medaljsamling*; s. 131-140 i *Timmermansorden 250 år 1761-2011*. Stockholm 2011.

Nordlind, U.: *Timmermansordens medaljuttgivning under 250 år*; s. 141-158 i *Timmermansorden 250 år 1761-2011*. Stockholm 2011.

Tarras-Wahlberg, B.: *En livaktig tid – mynt- och medaljvårdaren berättar*; s. 78-92 i *Kring Timmermansorden – till Timmermansordens avhållne general-guvernör greve Diedric Cronstedt på juttidarsdagen den 8 mars 1883*. Stockholm 1983.

Tarras-Wahlberg, B.: *Timmermansordens mynt- och medaljsamling – en pånyttfödd pärla bland de små kabinetten*; s. 179-185 i *Nulla dies sine linea. Festskrift till Ian Wiséhn. Numismatiska meddelanden 41*. Stockholm 2001.

Wahlstedt, A.: *Mynt- och medaljsamlingen*; s.127-130 i *Timmermansorden 1911-1936: minnesskrift utg. till hugfästade av S:t Georgii svenska timmermanshyddas 175-åriga bestånd*. Stockholm 1936.

SNF:s bibliotek

REDAN I SNT/MYNTKONTAKT 1980:3 SKRIVER Nils-Uno Fornander om föreningens bibliotek i uppbyggande. Han berättar att all litteratur som fanns då i biblioteket hade förtecknats. Detta är nu många år sedan och biblioteket har förnyats och fyllts med många fler böcker. Undertecknad, som numera är biblioteksansvarig,

arbetar med att digitalisera SNF:s boksamling. Detta innebär förstås att beståndet blir mer överskådligt. Biblioteket är till för medlemmarna och kan utnyttjas under kansliets öppettider och i samband med föreningsträffar. Däremot beviljas inga hemlån – böckerna ska vara tillgängliga.

Liksom Fornander gjorde då gör vi även nu, nämligen vädjar till med-

lemmarna att hjälpa till att bygga upp ett bra bibliotek genom att skänka böcker, auktionskataloger och andra numismatiska skrifter. Målet är att föreningens lokaler på Banérgatan ska bli en träffpunkt för stilla studier och utbyte av synpunkter i numismatiska frågor.

Curt Ekström

Traditionsenligt decembermöte i Uppsalaklubben

DEN 12 DECEMBER 2012 hade Numismatiska klubben i Uppsala (NKU) sitt traditionsenliga decembermöte med föredrag och subventionerad middag. Mötet hölls i Linnésalen på EBC, Evolutionsbiologiskt Centrum.

Efter drink och mingel hälsades de 23 deltagarna välkomna av ordföranden Curt Ekström, som också kortfattat gav en återblick på klubbens aktiviteter under det gångna året.

Vårens och höstens första inslag var föredrag av Ragnar Hedlund och Roger Svensson, som berättade om "Myntsamlingen i Strängnäs stifts- och läroverksbibliotek" respektive "Brakteater och myntningspolitik i högmedeltidens Europa" med hänvisning till de nyskrivna böckerna *Samling i Roggeborgen* och *Renovatio Monetae*. Båda dessa förnämliga böcker finns recenserade i SNT 2012:8. Vid årsmötet i mars bjöds på "fyra små rätter" – fyra korta föredrag om medaljer, York och kinesiska mynt.

De gemensamma resorna till myntmässorna i Bollnäs, Norrköping och Avesta har varit trevliga och givande, om det än varit ganska dålig uppslutning från klubbens sida. Ett stort arbete har lagts ned på årets litteraturauktioner – Anders Frösells dubbletter och varia del VII och VIII samt bibliotek Jan Andersson. Litteraturauktionerna kommer att fortsätta under våren 2013 med Anders Frösells auktion IX tillsammans med en del av Yngve Almers bibliotek samt Börje Rådströms bibliotek kombinerat med hans pollettsamling. Den avslutande Frösell-auktionen X äger rum under hösten 2013 liksom en större medaljauktion.

Vi var så framme vid det traditionella föredraget förberett av klubbens hedersmedlem Lars O. Lagerqvist. Det skulle bli hans 32:a presentation i Uppsalaklubben och den 29:e under

NKU:s hedersmedlem, Lars O. Lagerqvist (längst till höger), vid middagsbordet på Louvren vid FIDEM-kongressen 1957 i Paris.

OKÄND FOTOGRAF.

ett decembermöte. Tyvärr råkade han nu bli insnöad på Kristianstadsslätten, varför vår andre hedersmedlem, Harald Nilsson, med kort varsel fick överta den uppsända USB-stickan med föredraget "60 år i numismatiken". Efter kommunikation med Lars gav Harald förtjänstfullt en initierad presentation till Lars bilder från tidigt 1950-tal till dags dato – en imponerande exposé över Lars numismatiska

arbete och nätverk. Det var många kända numismatiska profiler som passerade revy i bildserien. Ovan ses en bild från föredraget.

Den högklassiga middagen bjöd på Oxfilé Carpaccio med tryffeldressing och hyvlad färsk parmesan som förrett och långbakad lammrostbiff med rostade rotfrukter, murkelsås och västerbotten/potatisterrin som huvudrätt. Till detta intogs ett förträffligt

Middag i Linnésalen på Evolutionsbiologiskt Centrum.

FOTO: KJELL HOLMBERG.

Till vänster ses Birgitta Ekström och Harald Nilsson i samspråk på NKU-mötet i Uppsala och till höger Päivi och Kjell Holmberg.

FOTO: FÖRFATTAREN.

californiskt rödvin, Zinfandel Deadly Zins. Som dessert bjöds på glögg- och apelsinpannacotta med pepparkaka. Därefter kaffe/te med pralin.

Harald Nilsson framförde slutligen ett tack till NKU:s styrelse för dess arbete med att erbjuda medlemmarna ett intressant och varierat numismat-

iskt program under gemytliga former. Information om NKU:s aktiviteter finns på hemsidan: www.nku.nu

Curt Ekström

Lokala numismatiska föreningar och myntklubbar i SNF

Alingsås Numismatiska Förening

c/o Johansson
Roslagsgatan 27
441 57 Alingsås

Fagersta Myntklubb

c/o Dömstedt
Davidsbovägen 21
738 30 Fagersta

Falu-Borlänge Myntklubb

www.fb-myntklubb.se

Gefle Myntklubb

www.geflemyntklubb.se/

Göteborgs Numismatiska Förening

www.gwindor.net/gnf.htm

Halmstads Myntklubb

Öringe
312 91 Halmstad

Kalmar Myntklubb

www.kalmarmyntklubb.se/

Karlshamns Numismatiska Förening

www.karlshamnsmyntklubb.nu

Myntklubben Skilling Banco

www.mksb.se

Myntsamlarklubben Goten

myntsamlarklubbengoten.com

Myntsamlarklubben Numis

c/o Normark
Linvägen 5
930 10 Lövånger

Nola Myntklubb, Örnköldsvik

www.infoom.se/nolamyntklubb

Norrköpings Myntklubb

www.norrkopingsmyntklubb.se

Numismatiska klubben i Uppsala

www.nku.nu

Sigtuna Myntklubb

www.sigtunamyntklubb.se

Skånes Numismatiska Förening

www.sknf.se/

Strängnäs Myntklubb

myntintresse.blogspot.se

Södra Dalarnas Myntklubb

medlem.spray.se/sdmyntklubb

Ändringar och tillägg?

Kontakta: info@numismatik.se

ÖNSKAS KÖPA

MyntsamlarNytt

(Norsk Numismatisk Forening):

1932: 1/febr (nr 49-50), 2 (nr 51-52),
4 (nr 55), 5 (nr 56-57), 6 (nr 58-59)

&

1933: 1 (nr 61), 2 (nr 62), 3 (nr 63),
4 (nr 64), 7 (nr 67)

kjell.holmberg@home.se

Kungl. Myntkabinettet

har goda
konferensmöjligheter

kontakta:

konferens.butik@myntkabinettet.se

Slottsbacken 6
Gamla Stan – Stockholm
Tel.: 08-5195 5304

Program för SNF:s årsmöte i Vetlanda (Ädelfors) 4 - 5 maj 2013

Lördag 4 maj

- 10:00 Guidad visning av Thomas Johansson om Konstutställningen med verk av lokala konstnärer, Vetlanda Museum – Kyrkogatan 31.
- 11:30 Lunch på Vetlanda Stadshotell, Stortorget 5.
- 12:30 Visning av Vetlanda Myntklubbs utställning av numismatiska objekt – Apoteksparken.
- 13:45 Visning av auktionsmaterialet med objekt ur Sven Svenssons samling, Vetlanda Stadshotell, Stortorget 5.
I samband med auktionsvisningen ställs en komplett typsamling av Smålands (Ädelfors) dukater ut.
- 15:30 Auktion med material ur Sven Svenssons samling, Vetlanda Stadshotell, Stortorget 5.
- 18:00 SNF:s årsmöte, Vetlanda Stadshotell, Stortorget 5.
- 20:00 Gemensam middag på Vetlanda Stadshotell, Stortorget 5.

Söndag 5 maj

- 09:45 Samling i foajen Vetlanda Stadshotell, Stortorget 5, för bussresa till Ädelfors Gruvmuseum.
- 10.00 Bussresa till Ädelfors Gruvmuseum.
- Föredrag om gruvdriften i Ädelfors samt om de präglade dukaterna av Thomas Johansson.
- Guidad visning av Ädelfors Gruvmuseum. Vår guide blir Thomas Johansson. Guidad visning av Kleva gruva.
- 14:00 Lunch Wallby Säteri.
- 16.00 Åter Vetlanda, Stadshotellet, Stortorget 5.
- OBS! Det rekommenderas att vara varmt klädd och ha oömma skor (stövlar) vid gruvbesöket.*

Måltider

Lördagens lunch består av varmrökt fläskfile med ostgratinerad bakpotatishalva, bearnaise & varma grönsaker, vatten eller lättöl, sallad, kaffe & liten kaka till en kostnad av 125 kr per person.

Middagen på lördagskvällen består av klassisk toast skagen, oxfilé med grönpeppar & dragonsås, friterad klyftpotatis och varma grönsaker samt pannacotta med hallonsås. Kaffe. Allt till en kostnad av 329 kr per person. Dryck efter önskemål beställs på plats och betalas separat.

Söndagens lunch består av ugnsbakad lax med limesås och pressad potatis och säsongens primörer samt liten dessert, måltidsdryck (loka, lättöl), sallad, nybakat bröd och kaffe med kaka till en kostnad av 245 kr per person. Meddela gärna önskemål om specialkost.

Hotell

Best Western Vetlanda Stadshotell, Stortorget 5, tfn 0383 - 120 90, enkelrum 598 kr och dubbelrum 796 kr. Priserna är per rum och inklusive frukost. Bokning kan endast göras per telefon. Ange bokningsnummer 47623 vid bokningen.

Centralhotellet, Bangårdsgatan 14, tfn 0383 - 100 07. Lördag – söndag, enkelrum 645 kr och dubbelrum 845 kr. Fredag-söndag (två övernattningar), enkelrum 1 190 kr och dubbelrum 1 490 kr. Inkluderar frukost. Bokning kan endast göras per telefon. Vid bokning ange SNF årsmöte.

Anmälan

Anmälan till måltiderna, som är bindande, sker till Roger Lind, tfn 073-949 60 84, e-post: sigge@live.se. Därefter betalas avgiften för de måltider som valts till SNF:s PlusGiro 15 00 07 – 3. Detta måste vara gjort *senast den 26 april 2013!*

Strandbergs Mynthandel & Aktiesamlaren AB

Värderar, köper och säljer
mynt, ordnar, medaljer, aktiebrev,
sedlar, äldre handlingar m.m.

www.strandbergs-mynt.se

Arsenalsgatan 6 • Box 7377 • 103 91 Stockholm

Tel. 08-611 01 10 • Fax 08-611 32 95

DU VET VÄL

att du som medlem i
Svenska Numismatiska Föreningen
kan köpa litteratur till
medlemspris?

Månadens extra erbjudande är
Ulla Ehrensvärds båda böcker om
medaljgravören Erik Lindberg.
Halva priset + porto

info@numismatik.se

Stöd medaljkonsten

Bli medlem i FIDEM

www.fidem-medals.org

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

är en sedan 1973 etablerad sammanslutning av för närvarande 20 mynthandlare i flera
olika städer i landet. Föreningen är ensam i sitt slag i Sverige.

Genom samarbete med de övriga medlemmarna vill varje mynthandlare
förbättra och utöka sina tjänster.

ANTIKBODEN

Kanikgatan 3
222 29 Lund
Tel. 046-12 99 00
per_flodberg@hotmail.com

BESO UR & ANTIK AB

Bertil Svensson
Västra Hamngatan 6
411 17 Göteborg
Tel. 031-13 94 84
besour@telia.com - www.besour.se

HAMRIN & SVAHN MYNT AB

Sjöberg 1
147 91 Grödinge
Tel. 08-732 66 86, 070 212 64 55
christian.hamrin@telia.com

H & J:S NUMISMATIK HB

Jimmy Haggqvist
Box 43
310 20 Knäred
jimmy@collectia.se

KARLSKRONA MYNTHANDEL AB

Hantverkargatan 11
371 35 Karlskrona
Tel. 0455-813 73
lennart@mynt.nu - www.mynt.nu

RUNE LARSSON MYNTHANDEL

Stora Brogatan 14
Box 98
503 06 Borås
Tel. 033-41 03 15

LUNDS MYNTHANDEL

Klostergatan 5
222 22 Lund
Tel./fax 046-14 43 69
siv-gunnar@swipnet.se

J. MELIN MYNT

Koltrastvägen 23
370 24 Nätraby
Tel. 0455-155 99

HB MYNTINVEST CORONA

Ö. Storgatan 20
611 34 Nyköping
Tel./fax 0155-28 63 25
corona-coin@swipnet.se
http://home.swipnet.se/corona_coin

HB MYNT & MEDALJER

Sveavägen 96, Box 19 507
104 32 Stockholm
Tel./fax 08-673 34 23

ULF NORDLIND MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46,
Box 5132
102 43 Stockholm
Tel. 08-662 62 61, fax 08-661 62 13
info@nordlindsmynt.se
www.nordlindsmynt.se

NUMIKON

Stefan Jonasson/Ticalen Mynthandel
Stureplatsen 3
411 39 Göteborg
Tel. 031-20 81 11
ticalen@gmail.com

PECUNIA MM HB

Farinvägen 8
245 33 Staffanstorps
Tel./fax 046-25 21 19
mattsson.g@telia.com

J. PEDERSEN MYNTHANDEL

Norra Strandgatan 30
Box 1320
251 13 Helsingborg
Tel./fax 042-12 25 28
pedersen.mynt@telia.com
www.jpetersen.se

SELINS MYNTHANDEL AB

Regeringsgatan 6
Box 16 390
103 27 Stockholm
Tel. 08-411 50 81, fax 08-411 52 23
www.selinsmynthandel.se

SKARABÉ MYNT & GULD AB

Drottninggatan 10
411 14 Göteborg
Tel./fax 031-13 50 88
skarabe@telia.com
www.skarabe.eu

STRANDBERGS MYNTHANDEL & AKTIESAMLAREN AB

Arsenalsgatan 6
Box 7377
103 91 Stockholm
Tel. 08-611 01 10, 611 58 20
Fax 08-611 32 95
info@aktiesamlaren-bjb.se
www.aktiesamlaren.se
www.strandbergs-mynt.se

TAMCO NUMISMATICS

Box 6235
102 35 Stockholm
Tel. 070 631 58 09
tamco.num@telia.com

TICALEN MYNTHANDEL

Stureplatsen 3
411 39 Göteborg
Tel./fax 031-20 81 11
ticalen@gmail.com

HÅKAN WESTERLUND MYNTHANDEL

Vasagatan 42
Box 490
101 29 Stockholm
Tel. 08-411 08 07, fax 08-21 21 96

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

Sjöberg 1 • 147 91 Grödinge • Tel. 08-732 66 86 • 070 212 64 55

www.mynt.nu/smf/

LUNDS MYNTHANDEL

KÖPER och SÄLJER
BYTER och VÄRDERAR

MYNT och SEDLAR
TILLBEHÖR och LITTERATUR

GRATIS LAGERLISTA
(uppge samlarområde)

Klostergatan 5, 222 22 LUND
Tel. och fax 046-14 43 69
e-post: siv-gunnar@swipnet.se

HÅKAN WESTERLUND MYNTHANDEL

KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR • MEDALJER

Olympiska föremål

Vasagatan 42
111 20 STOCKHOLM
Tel. 08-411 08 07
Öppet: måndag-torsdag 11-13

SELINS MYNTHANDEL AB

Mynt Sedlar Medaljer
Ordnar Nålmarken

Öppettider:
Vardagar 10.00 - 18.00
Regeringsgatan 6
111 53 Stockholm
Tel. 08-411 50 81
Fax. 08-411 52 23

HB MYNT & MEDALJER

Sveavägen 96

Box 19 507
S-104 32 Stockholm 19

T-Rådmansgatan (uppgång Handelshögskolan)
☎ + fax 08-673 34 23

*Svenska och utländska mynt, sedlar och ordnar,
militaria och nålmarken, medaljer*

Öppet: vardagar 11-17, fredag 11-15

Bli medlem i SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Arsavgiften är 250 kr.
Som medlem får Du SNT automatiskt!
Du kan också prenumerera på SNT
för endast 200 kr per år.
info.numismatik.se

AURUM AUKTIONER AB stockholm

Myntauktioner i Stockholm

Inlämning pågår!

*Vi söker alltid kvalitetsmynt, sedlar,
medaljer, polletter, ordnar..*

Tel. 08-660 20 70, vard. 9-13, info@aurumauktioner.se
www.aurumauktioner.se

Skarabé
Mynt & Guld AB
köper och säljer
MYNT, SEDLAR
och MEDALJER
Föremål från antiken

Västra Hamngatan 6
411 17 Göteborg
Tel. 031-135088
skarabe@telia.com - www.skarabe.eu
Öppet: Vardagar 10-18

MYNTAUKTION

i Stockholm Söndag 12 maj 2013

Auktionen innehåller bland annat ett omfattande avsnitt svenska färgsedlar

Några mynt vi har sålt tidigare:
(inklusive köparprovision)

1 daler 1594
"SIGIMVNDVS"
677.000:-

1/2 dukat 1747
Ädelfors
82.000:-

Norge 1/2 speciedaler 1873
181.000:-

Bättre mynt, sedlar och hela samlingar mottages till vårens andra myntauktion.

Kontakta oss för en förutsättningslös diskussion!

Vid större inlämning kan villkoren skräddarsys.

MYNTKOMANIET

Myntkompaniet
Svartengatan 6
116 20 Stockholm

Tfn: 08-678 32 17
Fax: 08-643 22 38

E-post: coins@philea.se
www.myntkompaniet.se/auktion

MYNTAUKTIONER

I SVERIGE AB

INLÄMNING

TILL

AUKTION 9

PÅGÅR

Auktion 9 avhålls i september 2013. Tänk på att ju tidigare en inlämning görs,
desto bättre presentation av de inlämnade objekten kan vi göra.
Kontakta oss på tfn: 08-410 465 65 eller mail: info@myntauktioner.se.

FriMynt 2013

39:E INT. MYNT & FRIMÄRKSMÄSSAN

Välkommen!

27 april kl 11.00-18.00

IDROTTENS HUS

MELLERSTA STENBOCKSGATAN, HELSINGBORG, SVERIGE

www.frimynt.se

